

Aan:
Provinciale Staten

Onderwerp:
Financiële consequenties overeenkomst IPO - Rijk productie jeugdzorg 2008/2009 en sanering knelpunten in de doorstroom.

1. Beslispunten:

1. Ter uitvoering van de overeenkomst IPO – Rijk, de productie jeugdzorg in 2009 betreffende extra middelen in te zetten ten bedrage van € 1.700.000;
2. Ten behoeve van de sanering van knelpunten in de doorstroom een bedrag van € 600.000 beschikbaar te stellen;
3. In de dekking van deze middelen te voorzien door onttrekking van € 2,3 miljoen aan het niet bestemde deel van de strategische reserve.

2. Inleiding:

Steeds meer ouders en kinderen vinden de weg naar de jeugdzorg; de vraag naar jeugdzorg is de afgelopen jaren enorm gegroeid. Ook het komende jaar wordt verwacht dat de vraag naar jeugdzorg blijft groeien. Landelijke ramingen van het SCP geven dit ook aan. De groeiende vraag naar jeugdzorg geldt temeer voor de provincie Flevoland, omdat in tegenstelling tot andere provincies, het aantal kinderen in de provincie ook de komende jaren blijft groeien. De jeugdzorg heeft – mede dankzij efficiencyverbeteringen en extra inzet van Rijks- en provinciale middelen – weliswaar meer ouders en kinderen kunnen helpen, maar de jeugdzorg is onvoldoende in staat om alle ouders en kinderen tijdig van de benodigde zorg te voorzien. Dit is een onwenselijke situatie. De aard en de omvang van de problematiek van ouders en kinderen in Flevoland vraagt daarom in 2009 om het stevig doorpakken op de door Provinciale Staten ingezette koers (zie: Hoofdlijnenakkoord 2007 – 2011 *Flevoland: dynamiek in balans*).

In het besef dat een aanpak alleen gericht op méér geld, méér hulpverleners en/of méér zorg ontoereikend is, is de notitie 'sturing op jeugdzorg' vastgesteld. Op basis van deze notitie geeft de provincie de komende jaren de sturing van de jeugdzorg fasegewijs anders vorm. Waar de oude financieringssysteematiek was gebaseerd op inkoop van capaciteit en afrekening op bezettingsgraad wordt ingaande 2009 gefaseerd overgegaan op een systematiek waarbij wordt verantwoord en afgerekend op basis van resultaat (outcome). De provincie formuleert daarbij het 'wat' in prestatieafspraken (in termen van aantal en prijs (P x Q) en Resultaat (R). Hiermee bereiken Gedeputeerde Staten niet alleen dat Flevolandse jeugdigen en hun ouders, wanneer nodig, direct de passende (provinciaal gefinancierde) jeugdzorg krijgen, maar ook dat de focus nadrukkelijk ligt op het met die zorg te bereiken resultaat. Deze opzet is geslaagd wanneer het aanbod van jeugdzorg past bij de vraag, hiervoor voldoende middelen beschikbaar zijn en deze aantoonbaar doelmatig (= effectief) worden ingezet.

In het besef dat het totaal aan effectieve instrumenten nog beter kan worden benut en fundamentele verbeteringen nodig zijn in de prestaties van de jeugdzorg is 'Sturing op jeugdzorg' verder uitgewerkt in het nieuwe meerjarenbeleidkader jeugdzorg 2009 – 2012 "Waar toekomst vensters vindt". De opdracht, *sneller, beter en meer resultaten* te boeken is daarin vertaald in de navolgende speerpunten:

- Kinderen horen thuis;
- Uitgaan van mogelijkheden (eigen kracht herwinnen);
- Niemand hoeft te wachten;

Statenvergadering:
11 december 2008

Agendapunt
7.

Lelystad
14 november 2008

Registratienummer
753413

Inlichtingen
P.P.J. Doodkorte

Afdeling/Bureau
JSC

Portefeuillehouder:
Bos, J.M.

- Leren van elkaar;
- Doen wat werkt;
- Veilig vangnet.

Deze speerpunten worden in onderlinge samenhang uitgevoerd. Omdat afzonderlijke uitvoering van de punten de problemen onvoldoende structureel oplost, worden deze speerpunten in onderlinge samenhang gebracht en uitgevoerd.

Op 25 augustus jl. heeft het college ingestemd met het onderhandelingsakkoord IPO – Rijk voor de jeugdzorg 2008 en 2009 (documentnummer 724170). De afspraken in dit akkoord leggen een stevig fundament onder een van de belangrijkste beleidsprioriteit het wegwerken van de wachtlijsten voor jeugdigen die langer dan 9 weken wachten op aanvang van de geïndiceerde jeugdzorg. Over de inhoud en strekking van deze afspraken is de commissie Samenleving op 8 september jl. geïnformeerd. De provincies verbinden zich met deze overeenkomst aan de volgende prestatieafspraken:

1. Aan alle kinderen die op 1 januari 2008 nog op de wachtlijst stonden wordt de eerst aangewezen zorg (conform indicatie) geleverd;
2. Uiterlijk op 31-12-2009 zijn de wachtlijsten (> 9 weken) voor de geïndiceerde zorg verdwenen, tenzij de groei in de overeenkomst gehanteerde groeiramingen te boven gaat.
3. Het aantal gebruikers¹ van het zorgaanbod is eind 2009 op het afgesproken peil (= inclusief de wachtlijst d.d. 1-1-2008 en geraamde groei 2008 (7,7%) en 2009 (8,4%)).
 - Voor Flevoland betreft dit over 2008/2009 (inclusief de wachtlijst van 293 kinderen per 1 januari 2008) in totaliteit 5.689 gebruikers.
 - Om dit resultaat te bereiken binnen de financiële kaders van de overeenkomst, worden er - met verhoudingsgewijs dezelfde middelen - ook meer gebruikers (jaarlijks +3%) geholpen (efficiencyslag).
4. Het aantal onderzoeken AMK is eind 2009 op het afgesproken peil (totaal te realiseren productie 2008/2009 bij groei 22%).
 - Voor Flevoland betreft dit 1241 onderzoeken, vermeerderd met de wachtlijst d.d. 1-1-2008 (97).
 - De doorlooptijd melding tot einde onderzoek is gemiddeld ten hoogste 70 dagen;
5. Het casemanagement bij BJz moet het realiseren van de met de geïndiceerde zorg beoogde effecten (doelrealisatie) nadrukkelijker monitoren (volgen en vaststellen) en wordt daartoe versterkt.
6. Voor zwerfjongeren onder de 18 worden - waar nodig een aangewezen - indicaties gesteld door Bureau Jeugdzorg.

Berekend is dat de prestaties die bereikt moeten worden landelijk € 233 miljoen aan extra middelen vergt. Daarvan is € 134 miljoen incidenteel en € 99 miljoen structureel. Vanwege de aard en omvang van de benodigde inzet en in afwachting van de invoering van een nieuw landelijk financieel verdeelsysteem per 1 januari 2010 – doet het Rijk een beroep op - en hebben de provincies in IPO-verband ingestemd met - een substantiële bijdrage van de provincies.

Betekenis van de overeenkomst voor Flevoland

Eind augustus 2008 is - op basis van een eerste analyse van de overeenkomst IPO – Rijk - een raming gemaakt van de financiële gevolgen hiervan voor de provinciebegroting. Deze raming is thans nader uitgewerkt in termen van de (taakstellend) door de jeugdzorg Flevoland te realiseren aanspra-

¹ Voor een goed begrip geven wij onderstaand een definitie van de gehanteerde begrippen *gebruikers* en *eerst aangewezen zorg*.

- Als *gebruikers* worden geteld alle cliënten die op 1 januari al gebruik maken van het geïndiceerde door de provincie gefinancierde zorgaanbod, vermeerderd met alle cliënten van wie gedurende het betreffende jaar deze jeugdzorg aanvangt. Zoals is aangegeven worden deze cliënten per zorgaanbieder en per zorgvorm geteld. Het betreft daardoor niet altijd unieke cliënten, omdat cliënten gebruik kunnen maken van meerdere zorgaanbieders en/of meerdere vormen van zorg.
- Onder *eerst aangewezen zorg* wordt verstaan de zorg die in het indicatiebesluit van bureau jeugdzorg is opgenomen als zijnde de zorg die de cliënt daadwerkelijk nodig heeft. Hieronder wordt dus niet verstaan eventuele door bureau jeugdzorg aan te geven vervangende zorg in het geval de daadwerkelijk benodigde zorg (nog) niet beschikbaar is.

ken/gebruikers jeugdzorg. Flevoland moet, rekening houdend met de door het ministerie en IPO gehanteerde groeicijfers voor 2008 (7,7%) en 2009 (8,4%) in totaliteit 5.689 gebruikers helpen. Het Rijk verplicht zich bovenop de inzet van de reguliere doeluitkering over 2008/2009 tot de inzet van € 4.224.815 aan extra middelen.

Het in de overeenkomst IPO – Rijk gehanteerde groeipercentage over 2008 wordt ook gerealiseerd. Financiering van de hieraan te verbinden prestatieafspraken in 2008 vindt plaats met extra rijksmiddelen (incidenteel en structureel) en de inzet van autonome middelen van de provincie uit de reserve jeugdzorg tot een bedrag, groot ca. € 950.000.

Om per 31 december 2009 daadwerkelijk de wachtlijsten geïndiceerde jeugdzorg langer dan 9 weken, weggewerkt te hebben, is naar verwachting een grotere prestatie nodig dan de prestatieafpraak jeugdzorg 2008/2009 (dit is inclusief de voor 2009 geprognoseerde extra groei in aanspraken/gebruikers (231) t.o.v. het voor 2009 in de overeenkomst IPO - Rijk opgenomen aantal) conform de overeenkomst IPO – Rijk. Zo zien wij ondanks het realiseren van de voor 2008 overeengekomen prestaties in het derde kwartaal van 2008 – na een daling in het tweede kwartaal – opnieuw een forse stijging van de wachtlijst. Per 1 oktober wachten 287 jeugdigen langer dan 9 weken op zorg; 106 van hen krijgen overbruggingszorg. Deze toename is het gevolg van én autonome groei van de vraag en het succesvol terugbrengen van de wacht- en doorlooptijden bij nieuwe aanmeldingen door Bureau Jeugdzorg.

Om de wachtlijsten geïndiceerde jeugdzorg > 9 weken per 31 december 2009 daadwerkelijk gesaneerd te hebben is, rekening houdend met de volledige inzet in 2009 van de structurele en incidentele doeluitkering vanwege het Rijk en de voor 2009 door de provincie gereserveerde autonome middelen, een extra inzet van autonome middelen nodig, groot € 1,7 miljoen.

Complicerende factor bij het faciliteren van de instroom van nieuwe gebruikers is de (ernstige) stagnatie op onderdelen van de crisisopvang die ontstaat als gevolg van onvoldoende capaciteit aan vervolghulp. Uit een recente peiling bij de jeugdzorginstellingen blijkt dat de verschillende voorzieningen meer dan volledig zijn bezet. De hoge bezetting van gemiddeld 117%, waarvan op dit moment sprake is, leidt tot verstopping van de crisisopvang in het bijzonder. Om een adequate doorstroming uit de crisis mogelijk te maken is een extra inzet nodig van € 600.000. Hiermee wordt in het bijzonder voorzien in het tijdig en in voldoende mate beschikbaar hebben van opvolgend aanbod.

Voor 2009 vergt het voorgaande dus een extra investering van (€ 1,7 + € 0,6=) € 2,3 miljoen. Waar de extra inzet 2008 nog gedekt kon worden uit de reserve jeugdzorg is de huidige omvang daarvan (ca.

€ 150.000) niet toereikend. Om die reden wordt voorgesteld om dekking te vinden in de strategische reserve.

Meerjarenperspectief

In 2009 zal op basis van een advies van de in 2008 ingestelde Commissie Financiering Jeugdzorg de doeluitkering Jeugdzorg per provincie vanaf 2010 worden vastgesteld. Dit advies moet leiden tot een consensus over de kosten en bekostiging van de jeugdzorg en de verdeling hiervan over de provincies. In 2009 zal dus het ijkpunt bepaald worden voor de structurele rijksfinanciering vanaf 2010 voor de jeugdzorg in Flevoland. Daarom is het van belang in 2009 de uitgangspositie per 1 januari 2010 te optimaliseren door het voorzieningenniveau in Flevoland, dat bij een bovengemiddelde groei van de doelgroep onder het landelijke gemiddelde ligt door voor te sorteren op een beter passend niveau te brengen. Met het voorliggende voorstel wordt hierin voorzien.

3. Beoogd effect:

Door de inzet van de gevraagde extra middelen wordt uitvoering gegeven aan de overeenkomst tussen Rijk en provincie over de jeugdzorg tot en met eind 2009 welke aansluiten op de inzet het Hoofdlijnenakkoord 2007 – 2011 *Flevoland: dynamiek in balans* en de daarop gebaseerde Meerja-

renbeleidkaders Jeugdzorg 2005 – 2008 en 2009 – 2012) met betrekking tot de doorstroming in de jeugdzorg.

4. Argumenten:

De directe aanleiding is de overeenkomst die gesloten is tussen Rijk en IPO en de financiële consequenties daarvan. De gevraagde extra inzet is gericht op het behalen van de primaire doelstelling uit de Wet op de Jeugdzorg: volledig en onverkort invulling geven aan het wettelijk recht op jeugdzorg binnen de wettelijke termijn van negen weken.

5. Kanttekeningen:

Ten behoeve van de risicoparagraaf worden de volgende kanttekeningen geplaatst:

Gedeputeerde Staten zetten primair in op het structureel wegwerken van de wachtlijsten geïndiceerde jeugdzorg langer dan 9 weken. Het risico is aanwezig dat dit, ondanks realisatie van de overeengekomen prestatieafspraken niet wordt gehaald. Dit is voor Gedeputeerde Staten niet aanvaardbaar. Door de inzet in 2009 van (vooralsnog) extra *autonome* middelen ten behoeve van Bureau Jeugdzorg en zorgaanbod tot een bedrag, groot € 1,7 miljoen kan naar de huidige inzichten wel aan het maatschappelijk aanvaardbare doel (geen wachtlijsten geïndiceerde jeugdzorg > 9 weken) worden voldaan.

Indien er met deze inzet per 31 december 2009 door de jeugdzorg Flevoland over 2008/2009 meer dan de met het Rijk overeengekomen aanspraken/gebruikers zijn gerealiseerd en de wachtlijst van 1 januari 2008 is weggewerkt, heeft Flevoland voldaan aan de met het Rijk overeengekomen productieafspraken.

- De gevraagde extra inzet in 2009 ad € 1,7 miljoen is gebaseerd op een geraamde extra groei van de vraag met ca. 230 aanspraken.

Dekking van de extra middelen uit de algemene reserve is ongewenst, omdat hiermee de algemene reserve onder het afgesproken minimumniveau (5% van de begroting) komt. Om die reden wordt dekking ten laste van het nog niet bestemde deel van de strategische reserve voorgesteld.

6. Evaluatie:

De prestatieafspraken IPO- Rijk en de daaraan verbonden investeringsimpuls laat de noodzaak onverlet om in het jeugdzorgveld te werken aan een fundamentele omslag. Om die reden wordt onverkort uitwerking gegeven aan de acties welke voortvloeien uit de notitie 'sturing op jeugdzorg' en zal de uitvoering en voortgang van de afspraken op strikte wijze maandelijks gevolgd worden aan de hand van een – in samenspraak met concern control te ontwerpen – monitor. Bovendien wordt inzet van de gevoteerde gelden nadrukkelijk bezien in relatie met lopende programma's, gericht op verbetering van de efficiency en doelmatigheid. Dat houdt in dat de extra middelen uitdrukkelijk "gedoseerd" ingezet gaan worden bij Bureau jeugdzorg en de zorgaanbieders in relatie tot de te behalen doelen.

De provincie ontvangt met ingang van 1-1-2009 van de zorgaanbieders een maandelijks rapportage van gerealiseerde en wachtende aanspraken en gebruikers. Daarnaast ontvangt de provincie per kwartaal van Bureau Jeugdzorg de wachtlijstgegevens. Op basis van deze rapportages wordt in IPO-verband voorzien in de met het Rijk overeengekomen (drie) meetmomenten in 2009: 31 december 2008, 30 juni 2009 en 31 december 2009 en kan bovendien, waar aangewezen, worden bijgestuurd.

7. Advies van de Commissie van advies:

8. Ontwerp-besluit:

Provinciale Staten van Flevoland,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 11 november 2008, nummer 751752

BESLUITEN:

1. Ter uitvoering van de overeenkomst IPO – Rijk, de productie jeugdzorg in 2009 betreffende extra middelen in te zetten ten bedrage van € 1.700.000;
2. Ten behoeve van de sanering van knelpunten in de doorstroom een bedrag van € 600.000 beschikbaar te stellen;
3. In de dekking van deze middelen te voorzien door onttrekking van € 2,3 miljoen aan het niet bestemde deel van de strategische reserve.

Aldus besloten in de openbare vergadering van Provinciale Staten van 11 december 2008.
griffier, voorzitter,

9. Bijlagen:

10. Ter lezing gelegde stukken:

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

secretaris, voorzitter,